Motion

1981/82: 1596

Ulla Ekelund

Den gymnasiala lärlingsutbildningen

I vårt land sysselsätts omkring 230 000 personer inom olika hantverksyrken. I en del fall gäller det yrken med flera tiotusental anställda, i andra fall kanske några tiotal, i enstaka yrken ännu färre. Sammanlagt spelar hantverksyrkena stor roll för sysselsättningen men också för att bevara ett kunnande, för möjlighet att reparera, ta till vara, spara resurser och förvalta kultur.

Som bekant hotar en del hantverksyrken att helt försvinna trots att efterfrågan på deras tjänster finns. Hantverkaren, mästaren, har inte råd att ha en lärling. Inom andra yrkesgrenar, exempelvis på ombyggnads- och restaureringssidan med omkring 110 000 årsarbeten, är det kunskapen om äldre material och äldre byggnadsteknik som brister.

Oavsett vilket hantverksyrke det gäller ges den bästa utbildningen, i varje fall beträffande den rent praktiska delen, på arbetsplatsen. Regeringen har också genom den gymnasiala lärlingsutbildningen öppnat en bra väg till praktisk yrkesutbildning. Utbildningsformen är inne i sitt andra av tre försöksår, och det är alltså för tidigt att göra några långtgående bedömningar. Initiativet är emellertid bra och den direkta anknytningen till arbetsplatsen riktig. Lärlingsutbildningens individuella utformning och möjligheten till geografisk spridning är andra viktiga förutsättningar för ett resultat som gagnar både eleverna och de olika hantverksyrkenas fortsatta bestånd.

Av de 3 000 utbildningsplatser som står till förfogande för gymnasieskolans lärlingsutbildning är knappt hälften besatta. Anledningarna kan vara flera, bl. a. att rådgivningen till eleverna har varit bristfällig. Men det råder – och det torde ha stor betydelse – oklarhet om elevens ställning på arbetsplatsen under utbildningen. Det är nödvändigt att klarhet på det området skyndsamt skapas, i annat fall kan en mycket god satsning förfelas.

Enligt min mening bör en elev under utbildning icke betraktas som anställd – han är elev om än på annan plats än i skolan. Att detta slås fast har en avgörande betydelse för hantverksmästarens möjlighet att ta emot en lärling och därmed för yrkets fortbestånd. I de små hantverksyrkena kan det för en duktig gesäll öppnas möjligheter att bli delägare i eller överta en hantverksfirma. Finansieringen är då ofta ett problem, och här borde länens utvecklingsfonder på olika sätt kunna vara till hjälp.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att elev i den gymnasiala lärlingsutbildningen skall betraktas som elev och ej som anställd.

Stockholm den 22 januari 1982

ULLA EKELUND (c)

* Se även motion 1981/82:1597.